

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми з дисципліни
«*Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти*»
затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова
«__» _____20__р., протокол № ____ .

Розробники програми: Чайченко В.Ф., канд.пед.наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкового
навчання «31» серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Шапошнікова І.М.
(прізвище, ініціали)

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.4.01

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр, назва)	Кількість кредитів – 3		Методи навчання: - інноваційні: інтерактивні, проблемно-дослідницькі; - ІКТ з використання мультимедійних освітніх засобів; - телекомунікаційне навчання студента з викладачем в системах Moodle, Classroom, Google Meet, Zoom; Форми контролю: - само- та взаємоконтроль; - методи поточного та модульного контролю.
Спеціальність 013 Початкова освіта (код, назва)	Загальна кількість годин - 90		
Освітній рівень магістр за освітньо-науковою програмою	Лекції:		
	16		
	Семінарські (практичні) заняття:		
Нормативна	10		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2-й	Лабораторні заняття:		
	-	-	
Семестр 3-й	Індивідуальна робота:		
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження 2 год.	64		Форми підсумкового контролю: залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	1/1,5		

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “*Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти*” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки магістра напрямку 01Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія і методи вимірювання різноманітних педагогічних феноменів та моніторингу якості освіти в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах.

Міждисциплінарні зв’язки:

Вивчення дисципліни ґрунтується на засвоєнні студентами філософії, педагогіки, загальної та вікової психології, основ наукових досліджень.

Теоретичним підґрунтям курсу є: наукознавство, філософія, філософія науки, педагогіка, психологія, соціологія, статистика.

Складовими елементами є загальні основи наукознавства, методологія і методи науково-дослідної роботи в галузі педагогіки та психології, методика організації моніторингу якості освіти в загальноосвітньому та вищому навчальному закладі.

Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів:

1. Основи педагогічних вимірювань.
2. Основи моніторингових досліджень якості освіти.

Метою навчальної дисципліни є формування компетентностей майбутніх педагогічних працівників з питань організації і проведення педагогічних вимірювань і моніторингу якості освітньої діяльності.

Завдання курсу:

- ◆ Розвиток у майбутніх викладачів ВНЗ компетентності щодо моніторингової діяльності в сфері освіти.
- ◆ Озброєння студентів знаннями методології та методики педагогічних вимірювань та моніторингу якості освітньої діяльності.
- ◆ Формування практичних навичок і вмінь розробки програми, організації та проведення педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах з використанням тестових технологій.

Основні результати навчання і компетентності

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ понятійно-категоріальний науковий апарат педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти. <p><i>Вміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ аналізувати, узагальнювати та впроваджувати передовий педагогічний досвід у здійснення педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах; ◆ створювати інформаційно-комунікаційне забезпечення курсу. ◆ забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами. 	<p><i>Загальні компетентності</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Набуття знань методології та методики педагогічних вимірювань та моніторингу якості освітньої діяльності. ◆ Відкритість до застосування відповідних компетентностей у широкому діапазоні можливих місць роботи та у повсякденному житті.
2.	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ методологію та методи здійснення педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах; ◆ вимоги до конструювання вимірювальних процедур з використанням тестових технологій та особливості комп'ютерного тестування. <p><i>Вміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ визначати об'єкт педагогічного вимірювання; ◆ добирати процедури педагогічного вимірювання, адекватні його об'єкту; ◆ планувати й проводити моніторингові процедури; ◆ використовувати на практиці тестові завдання різних форм; ◆ обробляти й інтерпретувати результати педагогічних вимірювань. 	<p><i>Спеціальні компетентності</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Вміння розробки програми, організації та проведення педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах з використанням тестових технологій.

Модуль2. Основи педагогічних вимірювань

Тема 1. Теоретичні основи педагогічних вимірювань.		2			4							
Тема 2. Основні поняття теорії вимірювань, їх сутність і взаємозв'язок.					6							
Тема 3. Стандарти в освіті			2									
Тема 4. Об'єкти педагогічного вимірювання.					4							
Тема 5. Вимірювальні шкали та їх показники.					6							
Тема 6. Процедури педагогічних вимірювань		2			6							
Тема 7. Тест як засіб педагогічного вимірювання			2		4							
Тема 8. Теорія і практика конструювання тестів		2										
Тема 9. Комп'ютерні технології у тестуванні			2		4							
Тема 10 Статистична обробка даних у педагогічному дослідженні					10							
Разом за модулем 2												
<i>Усього годин</i>		16	10		64							

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	<p style="text-align: center;">Модуль 1. Основи моніторингових досліджень якості освіти</p> <p><i>Тема 1.</i> Науково-теоретичні основи моніторингу якості освіти.</p> <p><i>Тема 2.</i> Структурні компоненти якості освіти.</p> <p><i>Тема 3.</i> Міжнародні моніторингові порівняльні дослідження якості освіти</p> <p><i>Тема 4.</i> Національні системи моніторингу якості освіти</p> <p><i>Тема 5.</i> Вимоги до організації та здійснення моніторингу якості освітньої діяльності у загальнонавчальних закладах.</p> <p><i>Тема 6.</i> Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО)</p> <p><i>Тема 7.</i> Тести навчальних досягнень учнів. Їх класифікація. Переваги та недоліки тестування.</p> <p><i>Тема 8.</i> Моніторинг якості базової підготовки фахівця у ВНЗ.</p> <p><i>Тема 9.</i> Методи та прийоми моніторингу якості освітньої діяльності навчального закладу.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід //Київ: Педагогіка і психологія, №1 (XXXVIII)'03. - С. 108-116. 2. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. –128 с. 3. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи/ За заг. ред. О.І. Локшиної – К.: К.І.С, 2004. –128 с. 		6

2	<p>Модуль2. Основи педагогічних вимірювань</p> <p><i>Тема 1.</i> Теоретичні основи педагогічних вимірювань.</p> <p><i>Тема 2.</i> Основні поняття теорії вимірювань, їх сутність і взаємозв'язок .</p> <p><i>Тема 3.</i> Стандарти в освіті</p> <p><i>Тема 4.</i> Об'єкти педагогічного вимірювання.</p> <p><i>Тема 5.</i> Вимірювальні шкали та їх показники.</p> <p><i>Тема 6.</i> Процедури педагогічних вимірювань</p> <p><i>Тема 7.</i> Тест як засіб педагогічного вимірювання</p> <p><i>Тема 8.</i> Теорія і практика конструювання тестів</p> <p><i>Тема 9.</i> Комп'ютерні технології у тестуванні</p> <p><i>Тема 10.</i> Статистична обробка даних у педагогічному дослідженні</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навч. посібник.– К.: Майстер-клас,– 2006 – 160 с. 2. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко.– Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2011. – 360 с. 3. Майоров А.Н. Теорія і практика створення тестів для системи освіти. – Львів., 2001. - 296 с. 4. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність. Наукове видання / Я.Я.Болюбаш, І.Є.Булах, М.Р.Мруга, І.В.Філончук.– К.: Майстер-клас, 2007.– 272 с. 		10
---	---	--	----

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Практичну роботу студентів доцільно організувати у різних формах:

- участь в обговореннях під час аудиторних занять (лекцій і практичних занять);
- проходження різноманітних тестувань у процесі роботи над курсом;
- розробка предметного тесту — тематичного тесту за однією з тем курсу за спеціальністю студента (для початкової або вищої школи) для комп'ютерного тестування (у середовищі однієї з запропонованих оболонок) або для бланкового тестування.

Розроблення предметного тесту доцільно розглядати як провідну лінію практичної роботи студентів. Вона повинна стимулювати активну і практико-орієнтовану роботу студентів і включати в себе всі етапи розроблення тесту:

- проектування тесту: визначення цілей тестування; проектування змісту тесту, що відповідає програмі відповідного курсу;
- розроблення специфікації тесту (матриці тесту).
- розроблення тестових завдань на основі специфікації тесту з використанням різних форматів (за доцільними таксономіями (наприклад, Блума), освітніми стандартами та програмовими вимогами).
- розроблення критеріїв оцінювання завдань (рубрик) для оцінювання завдань із розгорнутою формою відповіді.
- розроблення схеми оцінювання результатів тестування (правильні відповіді на завдання (ключі) та їх вага).
- апробація тесту (у навчальному закладі або на групі студентів курсу).
- перевірка, оцінювання і шкалювання результатів тестування.
- інтерпретація результатів та аналітичні дослідження (обчислення тестологічних характеристик тестових завдань і тесту в цілому).

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навч. посібник.— К.: Майстер-клас,— 2006 — 160 с.
2. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко.— Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2011. — 360 с.
3. Майоров А.Н. Теорія і практика створення тестів для системи освіти. — Львів., 2001. - 296 с.
4. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність. Наукове видання / Я.Я.Болюбаш, І.Є.Булах, М.Р.Мруга, І.В.Філончук.— К.: Майстер-клас, 2007.— 272 с.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів передбачає розроблення проекту, який включає в себе:

- підготовку реферату на задану тему (поточний стан проблеми за заданою темою);
- підготовку тесту (для модульного або підсумкового контролю за темою, яка відповідає напрямку підготовки студента) за вибраними показниками;
- підготовку звіту про виконану роботу у рамках цього курсу (презентація у середовищі Power Point або у іншому середовищі)

Тематика:

1. Типологія тестів.
2. Логістика процедур тестування.
3. Оцінювання і шкалювання результатів тестування.
4. Стандартизація системи педагогічного оцінювання та тестування.
5. Національні системи оцінювання і моніторингу якості початкової освіти (міжнародний досвід: підходи та реалізація).
6. Національні системи оцінювання і моніторингу якості вищої освіти (міжнародний досвід: підходи та реалізація).
7. Система стандартизованих оцінювань як компонент національної системи освіти.
8. Моніторинг навчальних досягнень учнів і студентів.
9. Зовнішні і внутрішні (індивідуальні) умови високих навчальних досягнень учнів і студентів.
10. Прозорість і громадський контроль системи зовнішніх незалежних оцінювань.
11. Забезпечення об'єктивності національних систем моніторингу якості освіти.
12. Стандартизоване зовнішнє оцінювання як інструмент вступу до ВНЗ (міжнародний досвід).
13. Міжнародні порівняльні дослідження якості освіти.
14. Міжнародні порівняльні дослідження якості освіти як інструмент удосконалення національних освітніх систем.
15. Показники якості системи освіти України.
16. Україна як учасник міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.

4.3. Орієнтовний перелік індивідуальних завдань

1. Підготовка рефератів:

- Формування готовності вчителя до моніторингу навчальних досягнень учнів
- Теоретичні та практичні аспекти впровадження моніторингових досліджень на рівні навчального закладу
- Методик підготовки інструментарію для проведення моніторингових досліджень

2. Розробка інструментарію моніторингових досліджень з таких видів:

- Управлінська діяльність керівника закладу
- Методична робота у навчальному закладі
- Рівень навчальних досягнень учнів
- Виховна робота

3. Створення тестів з навчальних дисциплін:

- Тест для поточного тестування
- Тест для підсумкового тестування

4. Створення тестових завдань різних форматів:

- Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді
- Тестові завдання множинного вибору
- Тестові завдання з категорії логічних пар

V. Контроль якості знань студентів

Навчальні досягнення студентів з усіх видів робіт оцінюються кількісно відповідно до шкали, наведеної у «Положенні про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основними засобами діагностики успішності навчання є такі види робіт:

1. Виконання тестових завдань з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами.
2. Виконання студентами самостійних дослідницьких завдань.
3. Виконання модульної контрольної роботи.
4. Виконання підсумкової контрольної роботи.
5. Опрацювання дидактико-методичної літератури.
6. Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

Критерії та показники оцінювання:

1. Якість знань (правильність, повнота, глибина, системність, дієвість, узагальненість, міцність).
2. Ступінь сформованості професійних умінь з дисципліни.
3. Ступінь самостійності в навчальній діяльності.
4. Досвід творчої пошукової діяльності

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна література

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий. - М.: Центр тестирования, 2002.
2. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навч. посібник.– К.: Майстер-клас,– 2006 – 160 с.
3. Вайс К.Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики. К.: Основи, 2000.
4. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко.– Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2011. – 360 с.
5. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. 2008 р.: Інформаційні матеріали/ Український центр оцінювання якості освіти: Уклад.: І.Л.Лікарчук (наук. ред.) та ін. – К., 2007. – 288 с.
6. Качалова Л.П. Педагогический мониторинг: Процессы интеграции психолого-педагогических знаний будущего учителя // Стандарты и мониторинг в образовании. – 1999. – №6. – С. 31–34.
7. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід //Київ: Педагогіка і психологія, №1 (XXXVIII)'03. - С. 108-116.
8. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. –128 с. – (Б-ка —Шкіл. світу||). 20
9. Майоров А.Н. Тесты школьных достижений: конструирование, проведение, использование. – СПб: Образование и культура, 1996.
10. Майоров А.Н. Теория и практика создания тестов для системы образования. – М.:Интеллект – Центр, 2002. – 296 с.
11. Майоров А.Н. Теорія і практика створення тестів для системи освіти. – Львів., 2001. - 296 с.
12. Майоров А.Н. Мониторинг как практическая система //<http://www.mto.ru/children/monitoring/system.html>.
13. Михайличев Е.А. К понятийному аппарату педагогической диагностики //

ж-л «Педагогическая диагностика», 2004.

14. Мониторинг стандартів освіти / За ред. А.Тайджмана і Т.Н.Послтвейта.- Львів: Літопис, 2003.

15. Мониторинг стандартів освіти/За ред. Лльберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейта. — Львів: Літопис, 2003. - 328 с.

16. Мониторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи/ За заг. ред. О.І. Локшиної – К.: К.І.С, 2004. –128 с.

17. Орлов А.И. Теория измерений и педагогическая диагностика // ж-л «Педагогическая диагностика», 2004, №2, с. 20-32.

18. Основные результаты международного исследования образовательных достижений учащихся PISA-2000 (краткий отчет). — Москва: Центр оценки качества образования ИОСО РАО, 2002.

19. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність. Наукове видання / Я.Я.Болюбаш, І.Є.Булах, М.Р.Мруга, І.В.Філончук.– К.: Майстер-клас, 2007.– 272 с.

20. Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. — М.: Российское педагогическое агентство, 1998. — 354 с.

21. Шишов С.Е., Кальней В.А. Школа: мониторинг качества образования. — М.: Российское педагогическое общество, 2000. — 320 с.

Додаткова література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.

2. Бурлачук Л.Ф., Морозов СМ. Словарь-справочник по психологической диагностике. - К.: Наукова думка, 1989.

3. Гопкінз Д. Оцінювання для розвитку школи. -Львів: Літопис, 2003.

4. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика. -М.: Педагогика, 1991.

5. Лукіна Т.О. Державна політика забезпечення якості загальної середньої освіти // Економіка України. - 2004. - №6. - С. 64-71.

6. Основы педагогических технологий. Краткий толковый словарь. — Екатеринбург: Изд-во УРГПУ, 1995.

7. Скребець В.О. Основи психодіагностики. — К.: Слово, 2003.

8. Субетто А.И. Проблема качества высшего образования в контексте глобальных и национальных проблем общественного развития (философия качества образования). – СПб; Кострома, 2000.
9. Чельшкова М.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: Учебное пособие. - М.:Логос, 2002. - 432с 22

Ресурси

Інформацію про особливості створення національних стандартів освіти та впровадження тестування і моніторингових досліджень матеріали розміщено на web–сторінках:

1. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbu.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.
3. www.testportal.com.ua – веб-сторінка Українського центру оцінювання якості освіти.
4. The Condition of Education 2004 Report / <http://nces.cd.gov> .
5. Education at a Glance 2001, 2002, 2003, 2004. / <http://www.oecd.org/document>
6. European Report on the Quality of School Education. Sixteen Quality Indicators. Report based on the work of the Working Committee on Quality Indicators. / <http://europa.eu.int>
7. Global Education Digest 2004: Comparing Education Statistics across the World./ <http://www.uis.unesco.org>.
8. Monitoring the Standards of Education. Papers in Honour of John Keeves. Ed. By A.C.Tuijman and T.N.Postlethwaite. - Pergamon, 1994. - 266 p. 14. <http://nces.ed.gov/programs/coe/kist/index.asp> .
9. Educational Assessment, www.inep.pov.br
10. IEA Third International Mathematics and Science Study (TIMSS 1994-95). General Report, www.oecd.org
11. Knowledge and Skills for Life. First Results from PISA 2000. Executive Summary. OECD, 2001. - www.pisa.oecd.org
12. PIRLS 2001. International Report www.timss.bc.edu/pirls2001i/PIRLS2001 23